

Stor lokal aktivitet i fagforbundsukene

FOTO: NILS FREDRIK HANSEN

Fagforbundsukene 2012 er over: Her har Harald Hagen med seg brannbilen på arbeidsplassbesøk i Barnas hus barnehage i Mo i Rana. Oss tillitsvalgte har vært rundt i landet på besøk hos lokale fagforeninger.

Side 8

Europa brenner

Kan greske arbeidsfolk lastes for det som skjer i landet deres? Kan de skylde seg sjøl for massearbeidsledighet og økonmisk krise?

Side 2

FOTO: ELINE LØNNÅ

Lokale oppgjør

Fagforbundet Skedsmo, ved leder Iren Bekkevold Berg er akkurat i havn med lokalt oppgjør – ikke helt fornøyd.

Side 3

FOTO: KARI-SOFIE JENSEN

Offentlig og privat pensjon

Hva er forskjellen? Det er lett for tillitsvalgte å gå seg vill – Steinar Fuglevaag gjør et forsøk på å forklare enkelt.

Side 4

FOTO: KARI-SOFIE JENSEN

NYHET

Solidaritetsdemonstrasjon: Med slagord som «Kuttpolitikken tar livet av Europa – gjeldslette til stater og folk nå» fikk også Norge og Oslo en liten flik av den alleuropeiske aksjonsdagen mot kuttpolitikken krisa møtes med.

FOTO: ELINE LØNNÅ, MAGASINET FOR FAGORGANISERTE

Fakta om «late grekere»

Ukentlig arbeidstid (2010):

Hellas 41,3 timer – Eurosonen: 36,6

Arbeidstimer per sysselsatt (2009):

Hellas: 2119 – Eurosonen: 1651

Faktisk pensjonsalder, menn:

Hellas: 61,9 – Eurosonen: 61,5

Faktisk pensjonsalder, kvinner:

Hellas: 59,6 – Eurosonen: 60,4

Offentlige trygde- og helsekostnader prosent av bnp (2005):

Hellas: 22,3% – Eurosonen: 23,3%

Kilde: Manifest analyse
«Den late greker: Myter og fakta om den økonomiske krisen i Hellas»

Løgner om late grekere

Grekerne jobber hardere enn den jevne europeer, mennene pensjonerer seg senere, og landet bruker mindre på trygd og helse enn gjennomsnittet i EU-sonen.

Likevel har det festet seg et bilde i media av late grekere som går av med pensjon i femtiårsalderen, lurer seg unna skatter og forpliktelser og snylter på EU – et folk som kan skyld seg selv for sin økonomiske misere.

– Vi er ikke late, og vi er ikke tyver, fastslo Sofia Michailidi, da hun var i Norge november. Den greske solisten besøkte Norge i forbindelse med en Mikis Theodorakis-konsert.

– Folk sulter, barn er underernærte. Dere aner ikke hvor ille det faktisk står til. Problemet er strukturelt. Det viktigste

nordmenn kan gjøre, er å utfordre mytene om late grekere, vise solidaritet og fortsette å jobbe for arbeidslivsrettigheter, mener Michailidi.

Overkjøres av tysk økonomi

Hellas er nå inne i sitt femte år med økonomiske nedgangstider og forventes å gå i minus med hele 6,7 prosent i 2012. Stereotypene er med på å overskygge de virkelige årsakene til krisa i Europa: De strukturelle problemene i eurosonen. Uten mulighet til å devaluere egen valuta har land som Hellas blitt overkjørt i konkurranse med stormakter som Tyskland, som har presset egne lønninger med en reallønnsvekst på kun 0,8 prosent siden 1995.

De siste årenes krisepolitikk har gjort vondt verre. Den greske statsgjelda er i dag betydelig større som andel av BNP enn ved krisas utbrudd i 2009. Siden krisa for alvor satte inn for to år siden har 500 000 greske bedrifter blitt slått konkurs. Det er én bedrift annethvert minutt.

Må gi fra seg barna

Finanskrisa i Hellas får dramatiske konsekvenser for sårbare barn og familier. Nyfødte blir forlatt på sykehustrapa, og desperate foreldre overlater barna sine til barneverninstitusjoner og fosterhjem. Over halvparten av ungdommene er uten jobb, én av fire voksne går ledig.

– Unge par som blir gravide tar abort fordi de ikke ser noen mulighet til å beholde barnet, forteller spesialrådgiver Helene Bank i For velferdsstaten.

I løpet av det siste året har over 1 000 desperate foreldre søkt om plass til barna greske SOS-barnebyer.

– Minstelønnsstandarden for ungdom er satt under fattigdomsgrensa. Folk blir kastet ut av husene sine. Antallet hjemløse har økt med 25 prosent de siste to årene. Medisinselskaper vil ikke selge medisiner til Hellas og helsearbeidere og lærere får ikke lønn, fortsetter Bank.

Unødvendige kutt

Grekerne har lovet de internasjonale lån-

giverne å kutte budsjettunderskuddet med 11,5 milliarder euro innen 2014, men må trolig be om utsettelse. Målet om privatiseringer verdt tre milliarder euro er i år kuttet til 300 millioner. 15 prosent av tysk våpeneksport går til Hellas fremdeles. Alt annet kuttes.

– Disse kuttene er ikke nødvendige. Alle lånene som gis, går til å betale tyske og franske banker. Et helt folk kastes ut i bunnløs gjeld som de aldri vil kunne klare å betale, sier Bank.

Historisk generalstreik

Onsdag 14. november gikk Europa ut i en historisk generalstreik. Hele 40 organisasjoner, med fagbevegelsen i spissen, i 23 ulike land deltok, deriblant Spania, Hellas, Portugal, Italia, Belgia, Tyskland og Frankrike. Og Norge. De hadde ett felles krav: Den ekstreme sparepolitikken som fører til enorm sosial nød og arbeidsledighet må legges om.

MARIANNE BILLING

Solidaritet – det er barnebyen, det!

Tillitsvalgt Unni Svendsen fra Oslo har hatt sitt første møte med Fagforbundets barneby i Huambo, Angola. Det gjorde inntrykk. Dette er solidaritet av beste sort.

– Vi lever i et land hvor vi har mer enn nok av det meste. Barnebyen er et konkret prosjekt som det er fantastisk å være med på. Behovet er stort, men samtidig er det veldig tydelig at kronene som kommer fra Fagforbundets medlemmer i Norge kommer fram til de som trenger det, sier hun.

Unni har nettopp kommet hjem til Oslo og gjør seg noen betraktninger rundt det hun har vært med på.

Det afrikanske landet er på alle måter forskjellig fra landet oppe ved den nordlige polarsirkelen. Nærmere halvparten av den angolanske befolkningen er barn under 15 år. Millionbyen og provinsen Huambo ble hardt rammet av den 28 år gamle borgerkrigen, og regionen har i dag landets høyeste andel av foreldre-løse barn.

Jente og klær: Adriana (10) viser stolt fram garderoben sin. Hun er ett av fem barn i huset til Fagforbundet Oslo i barnebyen.

Fotografering: Stor interesse når Unni Svendsen lar barnebybarna ta bilder selv.

Skrubbsår

Det er i første rekke det flotte framtids-håpet til alle hun har møtt i Angola som Unni har tatt med seg hjem. Håpet deler hun med alle de andre fra Fagforbundet som ble med på turen til Afrika. Hun lot seg rive med av gleden og smilene – og av raske barneføtter som springer rundt i lek uten noe annet å frykte enn et skrubbsår eller to.

– Jeg ser en rød tråd av omsorg i alt

det Fagforbundet gjør i Angola. Livsgleden vises tydelig i ansiktene til dem vi hjelper. Det varmer spesielt godt at de vi snakket med ser lysere på framtida. Ikke minst er det avgjørende at barn får gå på skolen slik at de stiller godt forberedt til de skal søke jobb, sier hun.

Lokal pengerulling

Unni representerer Fagforbundet private virksomheter i Oslo. Hun har vært en-

JAN-TORE SKJELBEK

Begynner å flaske seg lokalt

Protokoller etter årets lokale tariffoppgjør er i ferd med å underskrives landet rundt. Vi har snakka med en stor og en liten by, og en landkommune, om hvordan det har gått.

AU-medlem og ansvarlig for tariffpolitikken, Jan Helge Gulbrandsen forteller at forbundsstyret har bestemt seg for å gå igjennom protokollene fra forhandlingene og referatene fra lønnspolitiske drøftinger.

– For Fagforbundet er dette viktig. Det er satt av en pott sentralt, som det forhandles om på lokalt forhandlingssted. Det betyr at dette er en videreføring av det sentrale oppgjøret. Det er hovedkravene som er vedtatt i landsstyret som skal fremmes, også lokalt.

Gulbrandsen tror at dette kanskje ikke har skjedd alle steder.

– Vi vil se om det er mer vi kan lære om hvordan vi driver tariffarbeidet vårt og hvordan vi håndterer det lokalt, sier Jan Helge Gulbrandsen.

Glade i Porsgrunn

Fagforbundet Porsgrunn har fått til gode lønnsloft for store grupper av medlemmene sine. Nestleder Nina Lund forteller at Fagforbundets medlemmer har fått i underkant av 50 prosent av potten.

– Vi er fornøyde her hos oss. Kompetansebestemmelsene er nå blitt automatiske. Vi har fått et bra tillegg til flere store grupper – i år fikk alle som jobber på sykehjemmene 7000 kroner hver. Forrige gang fikk hjemmetjenesten. I tillegg fikk alle som hadde tatt et spesielt kurs om demens 5 000 kroner ekstra. Samtlige medlemmer i barnehager og i SFO har fått 3 000 kroner. Alt i alt, både i lokalt og sentralt tariffoppgjør, har det vært en bra uttelling for våre medlemmer, sier Nina Lund.

Mellomfornøyde i Skedsmo

I Fagforbundet Skedsmo er lokale forhandlinger ferdige og protokoller skal underskrives. Lederen, Iren Bekkevoold Berg er verken veldig fornøyd eller direkte misfornøyd.

FOTO: KARAI-SOFIE JENSEN

Fornøyde med årets tariffoppgjør: Nestleder i Fagforbundet Porsgrunn, Nina Lund, på arbeids plassbesøk i Flåtten barnehage. Her med fornøyde medlemmer, Jane Røsberg på venstre side og plasstillitsvalgt Unni Holm på høyre.

– Kompetansebestemmelsene er fulgt opp, og alle vi har kontroll på har nå fått det de skal. Vi har ikke fått til at det skal være automatikk i dette, selv om vi selv sagt krevde det.

– Vi har fått et godt løft for fagarbeidere i utdanningssektoren. Vi er også fornøyde med at lønnsforskjellene mellom topp og bunn ikke øker. Vi har også fått rydda opp i skjevheter vi har dratt med oss, forteller Bekkevoold Berg.

Mest til direktørens nærmeste

I Fagforbundet Oslo holder de på å skaffe seg oversikt, ifølge sekretær Lasse Kristiansen. Generelt kan han fortelle at jo nærmere du sitter direktørens kontor, desto mer har du fått.

– Dette gjelder selvsagt ikke alle steder, men det er et gjennomgående trekk

her i Oslo. Store deler av potten går til ledergruppene rundt direktørene, sier Kristiansen.

I Oslo er lokale forhandlinger kun forhandlinger om kroner og øre. Kompetansebestemmelser og heltid/deltid hører hjemme i hovedoppgjøret. Per skrivende dato er Fagforbundet Oslo i gang med å kartlegge hva som har skjedd i de lokale foreningene.

– Utdanningsetaten er kjempestor i Oslo og den har vi ikke sett på enda, så jeg tar forbehold om at bildet kan endres, sier Lasse Kristiansen.

KARI-SOFIE JENSEN

Gruppeforsikringa godt mottatt

Flertallet av dem som kontakter Fagforbundet om den nye gruppeforsikringa er positive og nysgjerrige på hva forsikringa kan bety for dem.

På tråden: Morten Helland, leder av forsikringssekretariatet i Fagforbundet.

Positive, og litt avventende. Dette er status en snau uke etter at alle yrkesaktive medlemmer fikk brev med informasjon om den nye, reforhandlede gruppeforsikringa. Selv om flere hundre ringer hver dag, har den helt store telefonstormen uteblitt så langt.

To hovedgrupper har fått brev. De som tidligere har takket nei til ordningen, og de som i dag er med.

De som er med, får informasjon om at forsikringa deres har blitt forbedret på viktige punkter.

Hva betyr det for meg?

– De aller fleste som ringer har spørsmål om hva forsikringa vil bety for akkurat dem. Mange lurer også på hvordan de går fram for å takke ja til gruppeforsikringa.

– Svaret er enkelt: De som vil ha denne forsikringa, betaler den vedlagte fakturaen innen 15. desember. Da er de med fra årsskiftet.

– De om allerede er med i ordningen, går automatisk over til nyordningen. De som kommer til at de fortsatt ikke vil ha denne forsikringa, kan kaste brevet og se bort fra henvendelsen fra oss. Da skjer det ikke noe, forteller lederen for forsikringssekretariatet i Fagforbundet, Morten Helland.

Helland forteller at det er laget et informasjonsopplegg knyttet til relanseringen av gruppeforsikringa.

– Håpet er at alle skal ha tilgang på enkel og solid informasjon som hjelper dem til å vurdere dette tilbudet. Kjernen i informasjonsopplegget er Fagforbundets hjemmesider. Der finner du svar på de aller fleste spørsmålene knyttet til denne forsikringa, tror Morten Helland.

Forbedret

– Dette har blitt en bedre forsikringsordning enn den vi hadde. Denne forsikringa gir en grunnleggende trygghet for medlemmer som ikke har en like god eller bedre forsikringsordning fra før, sier Morten Helland.

Han legger til at det ikke skal være noen kjøpetvang. Det er selvsagt helt i orden å bestemme seg for at man ikke vil benytte tilbudet. Det er alltid sånn at ikke alt passer for alle.

Fagforbundets gruppeforsikring består av tre deler, en uføreforsikring som gir medlemmet rett til erstatning hvis du blir minst femti prosent ufør, en dødsfallsforsikring og en ulykkesforsikring som omfatter medlemmet, ektefelle eller samboer og barn under 20 år.

GEIRMUND JØR

Tilbudet om Fagforbundets nye gruppeforsikring er nå ute hos medlemmene. Vi har spurt fire av dem som tar imot alle telefonene, om hva folk spør om.

Ellen Angell Moan,
Rådgiver
Fagforbundet

Jeg har ikke snakket med en eneste person som har vært sur eller negativ. Veldig mange av dem som ringer lurer på om de kan bli med i forsikringa selv om de bare delvis er i arbeidslivet, enten fordi de er på arbeidsavklaringspenger eller er delvis uføre.

Lars Elsebutangen,
Rådgiver
Fagforbundet

Dette er moro. Folk er veldig blide og har gode og relevante spørsmål. Vi oppdager rett som det er at folk har rettigheter i den gamle ordningen som de ikke har vært oppmerksomme på. Vi hjelper dem med å fremme krav i forhold til forsikringa.

Synnøve Kvalheim Thoresen,
Rådgiver
Sparebank1

Dette er min første dag i Fagforbundets ekspertpanel for gruppeforsikringa. Det er utrolig mange hyggelige folk, med gode spørsmål. Mange har flere dekninger og trenger råd til å vurdere om de virkelig trenger den nye forsikringa.

Hanne Johnsen,
Rådgiver
Fagforbundet

Jeg har nok snakket med mellom 100 og 200 personer, bare i dag. Det går i ett kjøp og folk spør om så mangt. For litt siden snakket jeg med en dame som mente at våre tillitsvalgte ikke var flinke nok til å formidle informasjon om forsikringsordningene våre. Her kan vi kanskje bli enda bedre?

NYHET

Bevar pensjonen: Brannfolk og andre arbeidstakere demonstrerer for å beholde pensjonen.

FOTO: GEIRMUND JOR

Tillitsvalgte over hele landet kjemper for pensjonsordningene våre. Hva er det egentlig vi slåss for? Bli med Oss på en tur i pensjonsjungelen.

Kompass i pensjonsjungelen

Påstander om løgn og oppdiktete tall svirrer gjennom lufta og avisene skriver stadig om hvem som taper og hvorfor. Dette kom tydelig til uttrykk i streiken i de private sykehjemmene, der påstandene om hvem som løy, hvem som snakket sant og hvem som kunne regne satt løst på alle sider av bordet.

- Selvfølgelig snakket vi sant. Fagforbundet lyver ikke, sier forbundets pensjonsekspert Steinar Fuglevaag.
- Ulempen med å vikle seg inn i konkrete regnestykker er at du kan få fram ulike resultat, avhengig av hva du legger inn. Det var det som skjedde, sier han.

Det er stor forskjell, forklarer han. De viktigste forskjellene er disse:

- Mer utbetalt: For mange vil den bruttogaranterte pensjonen på 66 prosent av sluttlønna være mer enn det du får i

innskuddsordninger. Den vil både være basert på sluttlønn, og ikke minst ha bedre regulering under utbetalingen. Unntaket er først og fremst de som jobber til de blir veldig gamle.

- Penger resten av livet: Offentlig tjenstepensjon varer livet ut, de private pensjonsordningene som er aktuelle for våre medlemmer gir som regel bare utbetaling i ti år.
- Tidligpensjon: De offentlige ordningene gir folk reell mulighet til å velge når de skal gå av fra 62 år. De fleste private ordningene har gode løsninger for høytlønte og dårlige løsninger for folk med middels og lave lønnninger. Mange kan ikke gå av ved 62 i det hele tatt.

- Uførepensjon: Mens de offentlige tjenstepensjonsordningene har uførepensjon, har mange private løsninger ingen slik pensjon. Blir du ufør må du klare deg med folketrygd. Du får heller ingen AFP. (Se egen sak)

– Vi hadde orda våre i behold da vi sa at folk kunne tape opp til 30 000 i året i pensjon. Selv om du altså kan snekre sammen eksempler som viser det motsatte, er slike eksempler først og fremst manipulering med tall. Realiteten er at folk taper, og stort sett taper de mye, sier Fuglevaag.

Ett av de vanskeligste punktene i konflikten i de private sykehjemmene var pensjon. Konflikten endte med tvungen lønnsnemnd. Nå er det opp til Rikslønnsnemnda å ta stilling til dette kravet når

de behandler Pleie- og omsorgsoverenskomsten tidlig i desember 2012.

Ikke bare sykehjem

– Dette er nok ikke siste gangen vi er i konflikt om pensjon og pensjonsrettigheter, sier nestleder Mette Nord i Fagforbundet. Denne saken gjelder ikke bare de private sykehjemmene. Det er mange flere som jobber i private / privatiserte virksomheter i andre sektorer. Vår utfordring og oppgave er å sørge for at også de medlemmene som blir avspist med minimumsløsninger for pensjon får bedre pensjon og en tryggere alderdom, sier Mette Nord.

GEIRMUND JOR / MARIA WATTNE

Kartlegger kollegenes pensjoner

Hvor godt kjenner din forening hva slags pensjonsordninger medlemmene har? Spørsmålet er aktualisert, fordi stadig flere medlemmer er ansatt i private virksomheter. Det gjelder blant annet pleie og omsorg, barnehager, renovasjon, renhold.

- Fagforbundet Steinkjer har bestemt seg for å kartlegge medlemme-

nes pensjonsavtaler i de private barnehagene og sammenlikne dem med kommunen sine pensjonsordninger. Det er heller ikke slik at pensjonsordningene i privat barnehager er like. Forskjellene er faktisk store. Arbeidsgiverorganisasjonene Virke og PBL, FUS har tariffavtalte pensjonsordninger, og flere av dem er akseptable, mens andre

er dårlige og gir lite pensjon, forteller Steinar Fuglevaag.

Steinkjer har om lag 30 barnehager, bare åtte av dem er kommunale. Planen er å konfrontere politikerne med de dårlige / ikke-eksisterende avtalene satt opp i mot de for kommunalt ansatte. Dette gjør de for å kunne stille krav om en god pensjonsordning når

de inngår avtale med en barnehage.

- Dette er en strålende plan og et eksempel til etterfølgelse, sier Steinar Fuglevaag. Det er først nå vi har konkrete opplysninger om hvor store ulikhetene er, vi kan greie å bevisstgjøre politikerne på hva de egentlig sitter og vedtar, sier han.

Arbeidsmiljøpris til hovedverneombud

Arbeidsmiljøprisen blir utdelt annethvert år på Arbeidsmiljøkongressen i Bergen. I år var det hovedverneombudene ved helseforetakene som fikk prisen.

Siden helseforetakene ble etablert har hovedverneombudene samarbeidet tett på tvers av foretak og regioner. Det har de gjort blant annet gjennom felles nettsider og årlige samlinger. Samarbeidet koordineres av de fire konsernverneombudene for de regionale helseforetakene. Vernetjenesten er godt organisert i alle helseforetak.

Ved prisoverrekkelsen i Grieghallen la juryen blant annet vekt på:

«Det er gjennom mange år utført et betydelig arbeidsmiljøarbeid fra hoved-

verneombud ved norske helseforetak og private sykehus. Sykehusene har vært gjennom flere reformer og fortsatt pågår store omstillinger. Hvordan disse håndteres av både arbeidsgiver og av hovedverneombudene, har en avgjørende innvirkning på om arbeidet hemmer eller fremmer det gode arbeidsmiljø. Hovedverneombudene har ikke bare jobbet med enkeltsaker, men har parallelt jobbet for å utvikle dyktige og profesjonelle verneombud som er rustet til å håndtere komplekse forhold.

Gjennom flere år har hovedverneombudene klart å styrke sin posisjon overfor arbeidsgivere ved å holde fast på den åpenbare betydningen av at et godt arbeidsmiljø også er helsefremmende i seg selv, både for ansatte og pasientene. Bak hovedverneombudene finnes det flere tusen verneombud. Hovedverneombudene har lagt ned mye arbeid i skoleringen av disse. Resultatet er en styrket vernetjeneste.

Denne prisen er således også en anerkjennelse til disse».

Lureri med fripoliser

Mange som har jobbet i privat sektor har fått en såkalt fripolise når de sluttet. Dette er pengene som arbeidsgiver har spart opp til din framtidige pensjon. Fra neste år vil det være mulig å bestemme hvordan disse midlene skal investeres. I beste fall kan det gi en høyere pensjon når du går av.

– Jeg vil råde folk til å tenke seg godt om før de velger investeringsvalg på fripolisene sine, sier pensjonsekspert Steinar Fuglevaag. Banker og forsikringsselskap markedsfører dette for alt det er verd. Som vanlig er det noe de snakker lavt om og som står med liten skrift. Finansforetakene må innfri den såkalte rentegarantien. Den innebærer at folk er garantert en rente på minst tre prosent i året på pengene sine. Hvis bankene ikke greier å få så høy avkastning, må de ta av egenkapitalen for å innfri denne garantien. Egenkapitalen, det er eiernes penger. Hvis du overtar ansvaret for måten pensjonspengene dine forvalgtes, forsvinner denne garantien. Ikke rart at bankene presser på. Det høres kanskje forlokkende ut, men det du gjør er å frita bankenes investorer for et økonomisk ansvar de helst vil unngå. Det er ikke sikkert det er så smart, sier Steinar Fuglevaag.

AFP og AFP er ikke det samme

AFP-ordningene i privat og offentlig sektor er veldig ulike. I den offentlige AFP-ordningen utbetales AFP i stedet for annen pensjon fra 62 år og fram til du når aldersgrensa, enten 65 eller 67 år. Pensjonsreformen gjorde helt om på AFP i privat sektor. Nå er AFP i privat sektor en livsvarig ytelse, som kommer som et tillegg til penger fra tjenestepensjon og/eller folketrygden.

Umulig overgang

Det er et problem at disse ordningene har blitt så ulike. Kravene til opptjening av AFP i privat sektor er strenge og rammer mange som enten blir privatiserte eller som velger å skifte jobb i moden alder. Det er flere grunner til det: Hvis du er over 55 år og går fra offentlig til privat sektor mister du retten til AFP for resten av livet. Grunnen er at det kreves at du har vært medlem i privat AFP i minst sju av de siste ni årene for å kunne få AFP. Er du mer enn 55 år, fyller du ikke dette kravet.

Uføre får som regel ingen AFP

Et annet krav i den private AFP-ordningen er at du er yrkesaktiv når du søker pensjon. En som har blitt ufør før hun når pensjonsalderen fyller ikke dette kravet, og har som regel ikke rett på AFP i den private AFP-ordningen.

Må tjene bra, lenge

For å kunne ta ut pensjon må du ha tjent opp en pensjon som minst tilsvarende garantipensjonen i folketrygden. Det har ikke de lavest lønne. En som har jobbet 30 år med en snittlønn på kr 350 000,- har dermed ikke rett på AFP i privat sektor! Du må enten ha jobbet i 38 år, eller først ta ut AFP ved 64 år. Fagforbundet har mange medlemmer som ikke har tjent så mye, over så lang tid som kreves. En som tjener kr 250 000,- som ufaglært/deltid og i bare 25 år, får ikke AFP i denne ordningen før ved 66 år.

Deltid: Spekter og Fagforbundet skal også sjekke ut hvor frivillig frivillig deltid er.

Frivillig og frivillig, fru Blom

– Vi har klart å sende folk til månen og raketter til Mars. Da må vi kunne klare å organisere helsesektoren med fulle stillinger, uttalte Jan Davidsen i april 2012.

Et av satsningsområdene i Saman om ein betre kommune handler om å skape en heltidskultur i kommunene. Målet er at heltid skal bli normalen og deltid skal være unntaket. Det er fortsatt langt fram. For Fagforbundet er retten til heltid viktig. Nesten halvparten av norske kvinner jobber fortsatt deltid og dette gjelder også mange av våre medlemmer.

Uskarpt skille

Vi snakker om både ufrivillig og frivillig deltid. Hva som er frivillig deltid kan diskuteres. Er det utelukkende forhold i privatlivet som ligger bak, eller kan også den frivillige deltiden kobles til at det er slitsomt på jobben? Det er som regel et uskarpt skille mellom frivillig og ufrivillig deltid, som blant annet henger sammen med livsfaser.

I en ny Fafo-rapport «Frivillig deltid – en privatsak?», som handler om hvorvidt årsaker og konsekvenser av deltid kan ses som en privatsak, er det kommet fram at på arbeidsplasser med stor bruk av deltid, avles mer deltid. Potensialet for endring ser derfor ut til å ligge i bransjespesifikke arbeidstidskulturer. Det bør også legges vekt på å bevisstgjøre arbeidstakerne om økonomiske konsekvenser av deltidsjobb, for eksempel når det gjelder pensjon.

Systematikk i Time

Time kommune i Rogaland er et eksempel på en kommune som jobber systematisk med å redusere uønsket deltid. Etter kartlegginger, utredninger og forskning, og i samarbeid med tillitsvalgte, er de i gang. Målet er en markant økning i gjennomsnittstørrelse på stillinger og økt antall heltidsstillinger.

Time startet i omsorgstjenesten og ser allerede resultater. Hovedtyngden av de ansatte som er med i prosjektet opplever at forhandlingsturnus er bra.

Videre har de gjennomført en spørreundersøkelse blant renholderne som viste at bare 14 av 66 renholdere hadde uønsket deltid. Dette til tross for at innføring av heldagsskolen har økt bruken av skolebygningene og behovet for deltidsstillinger i renholdssektoren.

Deltid er problemet

For den enkelte arbeidstaker vil det å arbeide i småstillinger over tid, få store konsekvenser. Den som er ansatt i en deltidsstilling sliter ofte med å få lån i banken til tross for at de skaffer ekstravakter og sånn sett har ei grei lønn. En deltidsstilling gir mindre pensjonsopptjening og dermed ingen eller lav tjenestepensjon.

Deltidsarbeid er også et problem i et likestillingsperspektiv. Det er i kvinnedominerte yrker det er høyest andel deltid. Tilknytningen til arbeidslivet og tilhørighet til jobbkollegene svekkes også så lenge man arbeider deltid og må skaffe vakter der det er mulig.

Attraktive arbeidsgivere

Deltid er også et problem for arbeidsgiverne. Det er ikke lett å rekruttere kompetente fagarbeidere inn i en virksomhet med småstillinger. Med etterspørsel etter arbeidskraft, er ikke deltidsstillinger attraktive. Det er derfor nødvendig at kommunene organiserer arbeidet sitt slik at de framstår som attraktive arbeidsgivere.

OMSTILLINGSENHETEN

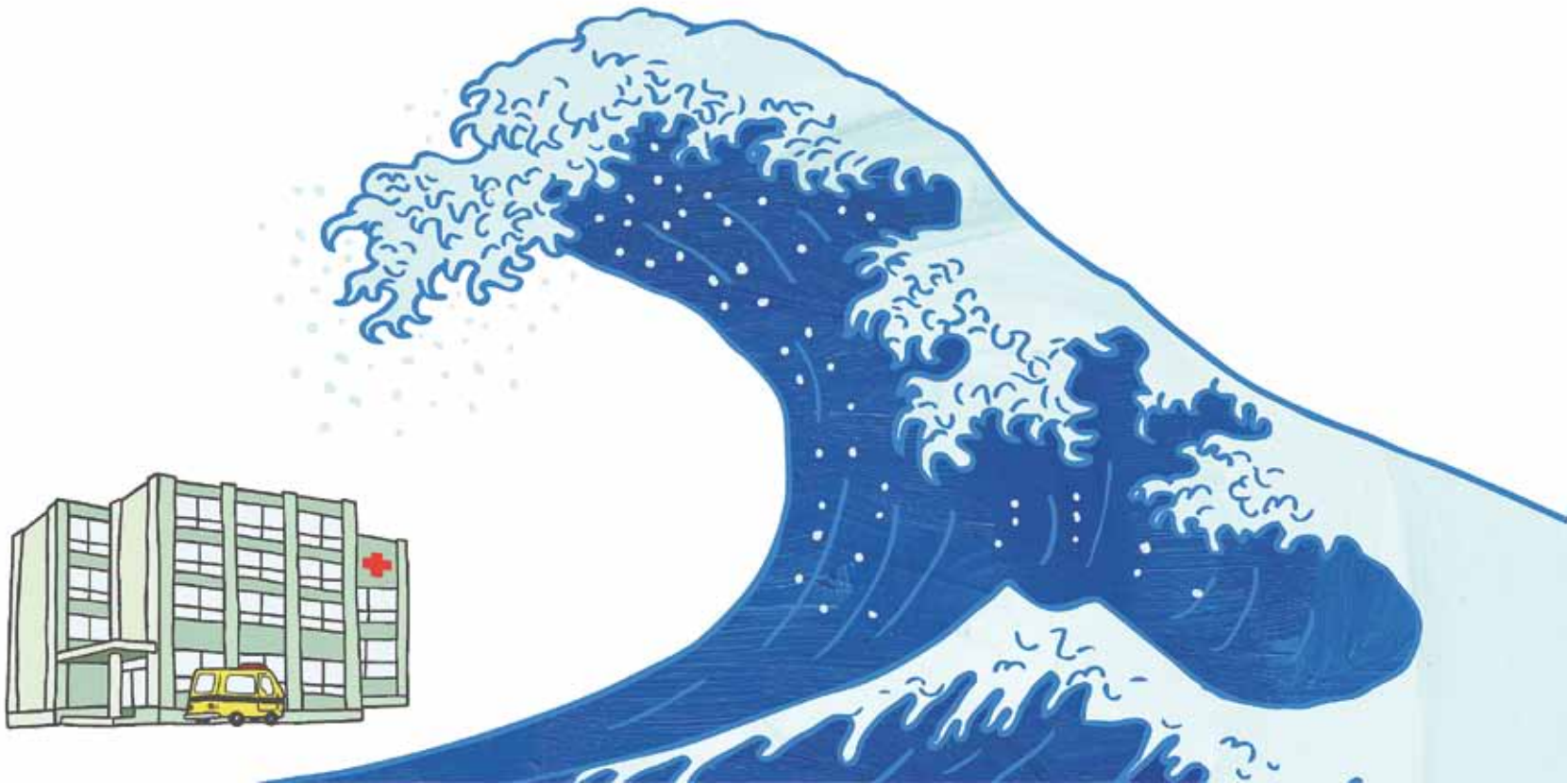
Arbeidsmiljøprisen 2012: Verneombud fikk arbeidsmiljøpris.

FOTO: FAGFORBUNDET

Sparebluss

Som medlem i Fagforbundet kan du få hjelp å spare strømutfgifter gjennom gunstige priser på strøm og sparetiltak. Gjennom LOfavør-avtalen med Norges-Energi vil du som Topp 5-kunde alltid være garantert å ha et prisnivå som er blant de fem rimeligste leverandørene. Gå inn på www.lofavor.no

PERSPEKTIV

ILLUSTRASJON: TRUDE TJENSVOLD

FOTO: GEIRMUND JØR

UNNI HAGEN
Rådgiver i Fagforbundet

KOMMENTAREN

Ny helseorganisering haster

På den ene siden er vi så heldige å bo i et land som har et av verdens beste helsevesen, med godt kvalifiserte helsearbeidere. Alle har lik rett til de samme helsetjenestene.

På den andre siden: Etter at vi gikk fra forvaltningsstyrte sykehus til foretaksorganisering i 2002, har mye gått feil. Sykehusreformen var et brudd med betingelsene for demokratisk innflytelse i sykehuspolitikken. Forretningsorganiseringens regnskapsregler bryter med prinsippene i den sosialdemokratiske velferdsmodellen.

Det er behov for bedre styring av sykehusene. Dette er bekreftet ved at direktøren i Helse Sør- Øst, Bente Mikkelsen måtte gå. I likhet med Fagforbundet, mener mange at det trengs et nytt innhold og en ny retning i politikken. Helse seiler allerede opp som den største valgkampsa-saken i 2013. Vår nye helseminister Jonas Gahr Støre har mulighet til å endre det som må endres for å komme ut av styringskrisa.

Helse er viktig for folk og finansieres av fellesskapet. Befolkningen vil være med å bestemme hvor sykehus skal være og hva slags tilbud vi skal ha. Helseorganisering er også komplisert, derfor er det nødvendig at mange er med og beslutter hvordan helsetjenestene skal være orga-nisert. Tilbudet av helsetjenester må gjenspeile geografi, befolknings- og sykdomsutvikling og medisinske framskritt. Dette krever bred og langsiktig planlegging, noe som forsvant med sykehusreformen og hel-seforetaksloven i 2002.

De rødgrønne ønsker ikke privatisering. Likevel privatiseres offentlige tjenester. Den nye helse- og omsorgsloven, som er et resultat av sam-

handlingsreformen, åpner opp for private aktører. Oppgaveoverføring fra sykehus til kommune kan bli overlatt til kommersielle krefter. Dette skjer allerede som en følge av samhandlingsreformen. Stikk i strid med ønsket politikk, men kan endres politisk gjennom å lukke dagens mulig-heter.

De store problemene i helsesektoren oppsto da helseforetaksreformen ble innført. Da forsvant systemer og arenaer for styring og samhandling. I 2012 fikk vi samhandlingsreformen. Er de gode intensjonene i denne reformen mulig å oppfylle så lenge det ikke er tatt et organisatorisk oppgjør med forretningsstyringen av sykehusene? Samhandlingsrefor-mens virkemidler er omstridt. Andre land har tatt konsekvensen av et tilsvarende feilslått system. Skottland har reversert foretaksorganisering fordi den ikke virket etter hensikten. De private tjenestene er tatt tilbake. Så alternativene finnes.

Organiseringen i fristilte foretak og nytt regnskapssystem var hoved-hensikten med sykehusreformen. Dette er i dag den største hindringen for en framtidsrettet utvikling. Både sykehusreformen og samhand-lingsreformen åpner for massiv privatisering av helsetjenestene.

Uten en rødgrønn velferdspolitikkk står mye på spill. Hovedspørsmålet er om det er vilje til å ta de avgjørende skritt for en reversering av feil-slått politikk. Neste spørsmål er om tida er på vår side for å snu den høyreinfiserte bølgen. Det haster. Stortingsvalgkampen i 2013 er alle-rede godt i gang.

oss dommen har falt

Erstatning for yrkesskade – viktig dom i tingretten

Tunge løft av pasienter kan føre til arbeidsulykke som dekkes av yrkes-skadeforsikringsloven. Kommunens forsikringsselskap er dømt til å betale.

Saka i Jæren tingrett gjaldt en hjelpe-pleier som gjennom en ekstraordinær hendelse på jobb ble påført skade i nak-ken (skiveprolas).

Hun er i dag 55 prosent ufør på grunn av skaden. Tingretten trekker fram både sjølve hendelsen og stress på grunn av lav bemanning, som årsaker til skaden. Hjelpepleieren måtte løfte en særdeles tung og delvis lam pasient i en uheldig arbeidsstilling. Samtidig går alarmen på en annen avdeling på sjukeheimen, hvor hjelpepleieren hadde ansvaret for en dement pasient, som ville opp og gå med lårbeinsbrudd.

Vårt medlem hadde framført krav om yrkesskadeerstatning i folketrygden, men kravet ble avvist av det lokale trygdekon-toret, NAVs klageinstans og lagmanns-retten. Dette er ikke til hinder for at kom-munens forsikringsselskap kan bli erstat-ningspliktig.

Selskapet (Gjensidige) avviste også kravet fra medlemmet og saken havnet i tingretten, som altså har gitt vårt medlem med-hold.

– Behandlingen medlemmet har fått i prosessen, før tingrettens dom, bekrefter at det er vanskelig å få aksept for yrkes-skade på kvinnedominerte arbeids-plasser, sier advokat Anne-Gry Rønning-Aaby i Fagforbundet. Rønning-Aaby har bistått medlemmet, og hun ser på dom-men som en viktig seier.

Under behandlingen i tingretten ble det gjennomført en befarung fra rettens medlemmer på arbeidsplassen hvor ska-den oppsto. Verken trygdekontor, NAV el-ler lagmannsretten foretok befarung da saken ble behandla i forhold til folketryg-

den. En befarung kan gi verdifull informa-sjon til de som skal avgjøre slike saker. Å se med egne øyne hvordan arbeids-stedet er utformet og få vist fram hvordan skaden oppsto må være viktig for dem som skal vurdere den skadedes krav.

Det hører med til historien at arbeids-giveren etter denne hendelsen har økt bemanningen og endret arbeidsordn-ingen.

I skrivende stund er det ikke kjent om dommen i Jæren tingrett blir anket av Gjensidige.

NYHET

Akutt behov for hjelp til flyktninger

Det kommer stadig nye flyktninger fra Syria til Libanon. Behovet for hjelp er enormt. Fagforbundet har bevilget 200 000,- til Norsk Folkehjelps innsamlingsaksjon.

– De trenger matrasjoner, melk, tåteflasker, varme klær, tepper og annet livsnødvendig utstyr. Vi deler ut nødhjelp til de mest sårbare familiene, forteller Wafa Yassir, Norsk Folkehjelps landdirektør. Les mer på folkehjelp.no

Les også rådgiver i Fagforbundet, Ingunn Eriksens artikkel fra Libanon på fagforbundet.no

Vil du støtte flyktningene fra Syria? Ring 820 44 750 (da gir du 200 kr) eller bruk kontonummer: 5005 14 00000.

Støtter du? Wafa Yassir, leder for Norsk Folkehjelp i Libanon ber om nødhjelp til flyktninger fra Syria som ender opp i palestinske leire i Libanon.

FOTO: KARI-SOFIE JENSSEN

Hundre prosent ungdomstillitsvalgt

På representasjonsskapsmøtet i Fagforbundet Akershus i november ble det med stort flertall vedtatt å frikjøpe ungdomstillitsvalgt hundre prosent.

Jorunn Iversen, leder av Fagforbundet Akershus, tror de er første fylke i landet som gjør dette.

– Vår ungdomstillitsvalgt de siste to årene, Nina Amundlien, har vært 50 prosent frikjøpt. Hun er veldig flink og aktiv og vi ønsker at hun skal få mer tid til skolebesøk, arbeidsplassbesøk og annet vervearbeid. Mener vi noe med at vi vil satse på ungdommen, så må vi gjøre noe med det!

Dialogkort for mangfold på jobben

Norske arbeidsplasser blir stadig mer etnisk mangfoldige. Innvandrere i Norge består av personer fra 219 ulike land. De har kommet hit som flyktninger, som arbeidsinnvandrere, for å ta utdanning eller gjennom familierelasjoner til noen i Norge.

Fagforbundet og Norsk Folkehjelp har laget dialogkort med påstander og fakta om asyl, innvandring og integrering.

Kortene er et hjelpemiddel for refleksjon om fordommer, inkludering og etniske-og kulturelt mangfold på arbeidsplassen. De skal motivere medarbeidere, tillitsvalgte og ledere til å skape en mer inkluderende arbeidsplass.

Kortene skal føre til diskusjon, belyse saker fra ulike hold, bevisstgjøre, foreslå løsninger og sette utfordringene i sammenheng med det daglige arbeidet.

Kortene kan brukes på samlinger for tillitsvalgte, på arbeidsplassen, i lunsjpausen eller på personalmøter.

Tillitsvalgte oppfordres til å ta i bruk kortene og bidra til å påvirke holdninger på en positiv måte!

Dialogkortene bestilles fra postekspedisjonen.

Sjekk ut arbeidslivet.no

Arbeidslivet.no er en kunnskapsportal om arbeidslivet. Portalen skal bidra med bakgrunnskunnskap om aktuelle temaer innen arbeids- og samfunnsliv for tillitsvalgte og medlemmer.

På arbeidslivet.no vil du finne omtale av arbeidslivsforskning, hva LO mener og hvor du kan finne ut mer. Nettsiden skal formidle nyheter, forskning, fakta, statistikk og meninger om utvalgte arbeidslivstema på en lett tilgjengelig måte. Te-

maene er sortert under overskriftene arbeid, lønn, velferd og internasjonalt. Arbeidslivet.no er et samarbeidsprosjekt mellom LO, Fafo og LO Media.

LOs tillitsvalgtpanel

For første gang er det satt sammen et bredt panel av tillitsvalgte fra LOs forbund. Disse vil jevnlig få spørsmål om aktuelle temaer. Omtale av resultater fra panelet vil ligge på arbeidslivet.no.

Oppsigelse av samarbeidsavtale mellom Telenor og favor

Avtalen med Telenor er under oppsigelse, men den vil være gjeldende fram til 31.desember i år.

Grunnen til oppsigelsen er at man ikke kom i havn med reforhandling av ny avtale som er god nok for våre medlemmer.

Vi jobber for tiden med å inngå ny avtale for telefoni, og håper denne er på plass innen 1. januar 2013. Mer informasjon om dette kommer. For spørsmål, kontakt LOfavør Medlemsservice på telefon 815 32 600 (valg 3 og deretter 2).

Fagforeninger kan vinne kursutgifter

SHS kommer med ny nettside med kurs-tilbud innenfor psykisk helse og rus 12. desember. De tre første foreningene som bruker den til å arrangere kurs, får dekket kursutgifter opp til 10 000 per kurs.

Nettstedet er ikke en kurskalender med planlagte kurs på en fastsatt dato, men en hjelp til å lage og bestille egne skreddersydde kurs til medlemmene. Her samles kontakthinformatjon til kurs-tilbydere, foredragsholdere, kompetansesemiljø, nettsteder og aktuelt yrkesfaglig materiell.

Beløpet refunderes av SHS sentralt. For å bli med i konkurransen: Send e-post til kristin.skogli@fagforbundet.no med informasjon om kurset dere har laget.

oss faglig kokebok

Avtaleverket – mest ditt

Bestemmelsene i tariffavtalene våre er på mange måter levende, avhengige av riktig stell og bruk.

Når Jan Davidsen har undertegnet en tariffavtale, starter jobben for oss andre med å passe på at bestemmelsene blir brukt på den måten Fagforbundet mener den skal brukes. Da er det er opp til resten av oss – og særlig dere tillitsvalgte – at ordene i bestemmelsene blir til en bedre arbeidsdag for medlemmene våre.

Den som tier, samtykker

Når dere opplever at arbeidsgiver praktiserer bestemmelsene i tariffavtalen annerledes enn dere har lært som tillitsvalgt, er det

viktig å si fra. Først tar dere saken opp med arbeidsgiver, og hvis de står på sitt, sender dere saken videre til hovedtillitsvalgt eller kompetansesenteret.

Hvis dere lar arbeidsgiver bruke bestemmelsen på feil måte uten å protestere, så vil det framstå som om dere er enige med arbeidsgiver. I hvert fall er det det motparten, for eksempel KS og Spekter, vil hevde når Fagforbundet reiser saken sentralt.

Hvis arbeidsgiver praktiserer en bestemmelse på en måte som «vrir» bestemmelsen en annen vei enn Fagforbundet hadde ment – og ingen protesterer – da kan i verste fall bestemmelsens betydning til slutt bli endret.

Dokumentasjon viktig

Det er viktig å ha det formelle i orden. Muntlige bekymringsmeldinger holder ikke som dokumentasjon på feil bruk av bestemmelsene. Davidsen må ha tviste-protokoller «å slå i bordet med». I Faglig kokebok «Når og hvorfor tvister vi?» (Oss tillitsvalgte 8/2010) finner dere oppskriften på hvordan dere skal gjøre det.

Jo, det nytter!

Noen tillitsvalgte kan ha hatt følelsen av at tvistesaken har forsvunnet, når dere har sendt den fra dere. Ting tar tid. Jo høyere opp saken skal, jo flere som skal mene noe om den, desto lenger tid tar det.

Noen ganger får dere beskjed om at saken deres ikke vil bli reist selv om dere har rett. Som advokat Hans Christian Monsen skriver i Når og hvorfor tvister vi?

– Før saken kommer så langt som til Arbeidsretten, må det nøye vurderes hvilke konsekvenser et tap eller en seier kan ha. En dom i Arbeidsretten vil jo ha betydning for alle som er omfattet av den gjeldende bestemmelsen.

Det er forståelig at det kan føles vanskelig å bruke mye tid og krefter på en tvistesak dere frykter dere aldri vil se noe resultat av, men gjør det likevel. Det er ikke bortkastet. Arbeidet bidrar til at Fagforbundet har god oversikt over hvordan bestemmelsene i tariffavtalene praktiseres, og hvis de anvendes feil, gir det oss god dokumentasjon overfor motparten.

ANNE KATHRINE ELLILA

Fagforbundet siden sist

■ Det er laget et nytt Fase2-kurs, som skal prøves ut i 2013. Det er allerede vært testet ut en gang, med svært fornøyde deltakere. Kurset er nå mer rettet mot nye tillitsvalgte og favner alle tariffområder. Innspill til ytterligere forbedringer mottas gjennom testperioden.

■ Organisasjonsprosjektet Godt fagforeningsarbeid, er avsluttet etter ni måneders intensivt arbeid. 22 fagforeninger fra hele landet har latt seg gå etter i sømmene og kommet opp med tiltak og erfaringer som etter hvert skal bringes videre til resten av fagforeningene i Fagforbundet.

■ Det er vedtatt ny fagforeningsstruktur i Fagforbundet Oslo. De har i undertak av 40 000 medlemmer som nå skal fordeles på 15 fagforeninger, fra tidligere 56 foreninger. Den største fagforeninga i Oslo blir foreninga for dem som jobber med barn og oppvekst, med ca 5 000 medlemmer. Fagforeningene skal selv bestemme hva de skal hete.

■ Fagforbundet går sammen med Spekter om forskningsprosjekt om frivillig deltid innen sykehus. Det skal forskes på helsefagarbeider, sykepleier og renholder. I tillegg gjennomføres en undersøkelse blant ledere på sykehus om deres holdninger og praksis i forhold til deltid.

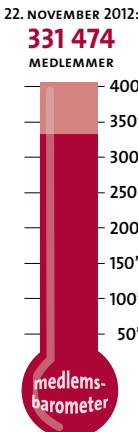
■ LOs sekretariat har vedtatt fordeling av representanter til LOs 33. ordinære kongress. Fagforbundet har fått 88 representanter. Prosedyren for valg av forbundets representanter til LO-kongressen er regulert i vedtektenes § 17.8 og retningslinjene for valg av representanter og vararepresentanter til Landsorganisasjonens kongress.

■ Det bevilges kroner 200 000,- til vårt søsterforbund på Cuba, SNTAP, til dekning av kostnader i de provinsene som er rammet etter orkanen Sandys ødeleggelser.

■ AU satte ned en arbeidsgruppe som skulle se på forebygging av trakassering i arbeidslivet. Det skal utvikles materiell som skal brukes i tillitsvalgt-skoleringen og en veileder. Arbeidsgruppa har utarbeidet en rapport og legger fram forslag til veileder for tillitsvalgte og verneombud.

■ LO mangler bare 6500 medlemmer for å nå 900 000. I LO er de overbeviste om at dette målet nås før kongressen i mai 2013. Nestleder Gerd Kristiansen ønsker bønn gass i vervearbeidet.

■ Fagforbundets medlemstall har økt med hittil i år.

FAGFORBUNDSUKENE 2012

Noen glimt fra Fagforbundsukene 2012

En av høstens store hendelser gikk av stabelen i uke 44 og 45. For sjette gang ble det arrangert Fagforbundsuker over hele landet. Fagforeningene og fylkeskretsene hadde selv planlagt sine aktiviteter, og både folk fra AU og administrasjonen i Oslo var rundt på besøk. Hovedmålet med Fagforbundsukene er å gjøre medlemmer og tillitsvalgte synlige, nære og stolte. Samtidig er det forbundets egen bli-kjent-satsing, også innad i organisasjonen. Det er alltid hyggelig å komme ut blant tillitsvalgte og medlemmer.

Verving på Hvaler

På Dypedalåsen i Hvaler kommune er det legesenter, sykehjem, hjemmehjelpstjeneste og frisør. Her er «alle» medlemmer av Fagforbundet.

Når Fagforbundet kommer med vafler, Twist og informasjonsbrosjyrer, er det derfor mer snakk om medlemspleie enn om verving. Men blant studentene og lærlingene på sykehjemmet, er det mange som ikke er medlemmer.

Stine Elise Bingen (bildet) er nyinnmeldt lærling. Hun lot seg lokke av trygghet på

jobben og forsikring fra LOfavør.
– Jeg kjente til Fagforbundet fra før, fordi søsteren min er medlem. Det er viktig å ikke stå alene, og at man faktisk kan få hjelp hvis man trenger det, sier hun mens hun ser over papirene hun har fått av sin nye tillitsvalgte. Velkommen til Fagforbundet, Stine Elise.

MORTEN KRISTENSEN

Kjentfolk gjør det best

Fagforbundet Gran på Hadeland setter medlemspleie og kontakt med medlemmene høyt.

Det sto på dagsorden da Mona Nilsen og Finn Hvalsbråten la ut på oppdrag i Fagforbundsukene.

Mona er hovedtillitsvalgt i Gjøvik kommune og leder i SKKO-styret i Oppland. Finn er hovedtillitsvalgt og seksjonsleder i SKKO i Gran kommune. De besøkte Espira-barnehagen på Romholt, Trulsrud barnehage og Trintom skoles SFO. Finn møtte mange kjentfolk og praten mellom tillitsvalgt og arbeidstakere gikk lett. Det ble snakk om gamle dager, de forfalne skibakkene borti skogkanten, skiløypene og jordene de brukte som fotballbane den gangen skolen lå der. Kontakt er viktig. Og gaver. Drikkeflasker, termokrus, refleks og brosjyremateriell er populært.

TONE ZANDER OG TERJE ROGNERUD

Nytt medlem: Hovedtillitsvalgt Mona Nilsen og SKKO-leder i Fagforbundet Gran, Finn Hvalsbråten, med nyinnmeldte Hilde Kristiansen.

FOTO: TERJE GRANERUD

FOTO: TERJE ROGNERUD

Mange spørsmål: Lærling på Trintom skoles SFO, Anja Lindstad, er medlem i Fagforbundet og hadde mange spørsmål til Mona Nilsen.

Ikke-medlem: Anders Moen har vært medlem i Fagforbundet og mener av prinsipp at en bør være organisert. Men å melde seg inn igjen sitter langt inne, etter at han ble skuffet sist.

Laget fagdag for 250 skoleelever i Vestfold

På Fagforbundets stand på Hjertnes kino i Sandefjord strømmet elevene til på Fagforbundets fagdag. Målet var å rekruttere 20 nye medlemmer. Halvveis ut i arrangementet hadde 13 nye elevmedlemmer meldt seg inn.

Fagforbudet vil rekruttere unge til å ta fagbrev. Elevene fikk høre om det hvordan det er å være lærling, og hvilke jobbmuligheter og lønnsvilkår som venter.

I tillegg fikk de møte tidligere NM-vinnere i helsefag. Skal vi måle ut fra responsen fra elevene fra VG1 Helse og Oppvekst og VG2

Helsefagarbeider, var arrangementet til Seksjon helse og sosial i Fagforbundet Vestfold svært vellykket. Interessant, kjempemorsomt og veldig nyttig var bare noen av tilbagemeldingene.

I tillegg arrangerte fagforeninger mange arbeidsplassbesøk, medlemsmøter og stands i resten av Vestfold.

MARIANNE BILLING

Heia fram helsefagarbeidere i Yrkes-NM

Ungdomstillitsvalgt Erik Fjeldstad i Skedsmo benytta Fagforbundsukene til å vise støtte til lokale lag og spesielt helsefagarbeidere under årets Yrkes-NM.

Erik er selv utdanna helsefagarbeider. Han syntes det var stas å se yrkeskolleger fra Akershus i sving under NM på Lillestrøm. Til sammen var nærmere 30 yrkesfag representert og 300 av landets lærlinger konkurrerte.

Yrkes-NM er en god arena for å fjerne fordommer mot noen yrker.

– Det er dessverre mange som fremdeles ser på omsorgsykker som typiske kvinneyrker. Det er bare tull. Det vet jeg alt om, sier Erik Fjeldstad.

JAN TORE SKJELBEK

FAGFORBUNDSUKENE 2012

Er synlig og vokser på det

Fagforbundet Mandal-Lindesnes var synlige under fagforbundsukene i rødt telt og grønne hettegensere. Fagforeninga vokser.

Nylig ble medlem nummer 1101 hedret med et gavekort på 1101 kroner, kunne vi lese

i lokalavisa. Men før den første Fagforbundsuka var over, var tallet allerede oppe i 1124.

MARIA WATTNE

Rødgrønt på torget: Fagforbundet Mandal-Lindesnes holder stand: Fv Greta Bentsen, Eli Gletne (SST i Vest-Agder), Nora Olsen, hovedtillitsvalgt Kristin Vinsjevik, leder Anne Mette Foshaugen og nestleder Anette Tellefsen.

Fornøyde: Medlemmer på Mandal videregående skole har fått Fagforbundet-sekker av hovedtillitsvalgt Inger Johanne Engmark (t.v.). Videre bak: Unni Grimestad, Laila Aanensen, Bjørg Helene Bjelland, Tove Hagen Bjelland, Per Omar Hansen og Sverre N Johanssen. Foran: nyvalgt kontaktperson Fikerte Mulatu.

Frukt fra Fagforbundet

Fagforbundet sprer glede: Servicesenterets plasstillitsvalgt i Porsgrunn, Vibeke Nederbø, mottar fruktkurven på vegne av medlemmer og andre ansatte. Opplæringsansvarlig i Fagforbundet Porsgrunn, Linn M. Camara, leverer fra seg en av de 109 fruktkurvene som deles ut i løpet av fagforbundsukene. Frukt-

kurvene har Fagforbundet Porsgrunn bestilt fra Grep – en tilrettelagt arbeidsplass i Porsgrunn.

Alle arbeidsplasser med Fagforbundsmedlemmer får fruktkurv og quiz.

KARI-SOFIE JENSSEN

Til Flåtten med frukt

Flåtten barnehage i Porsgrunn er ny og har 82 entusiastiske barn og 20 ansatte. Mer enn halvparten av de ansatte er medlemmer i Fagforbundet.

Fagforbundet Porsgrunn, ved nestleder Nina Lund, blir godt tatt imot av styreren og av plasstillitsvalgt Unni Holm (bildet). Hun er en fornøyd plasstillitsvalgt som kan fortelle at i denne barnehagen er det aldri problemer med å få tid til å utføre tillitsvalgsarbeid.

– Personalmøtene i barnehagen har alltid et punkt på dagsorden som heter nytt fra Fagforbundet og Utdanningsforbundet. Vi har et veldig godt arbeidsmiljø og er en positiv gjeng, forteller Unni Holm.

Vi får en rundtur i barnehagen, som stadig får besøk fra både inn- og utland fordi den er ny, fin og veldrevet. Våre guider forteller om en barnehage hvor det lages og serveres to måltider om dagen, hvor ungene er med på å tilberede maten og det legges vekt på at det skal være sunn og god mat.

KARI-SOFIE JENSSEN

Moro i Glåmdalsregionen

Under fagforbundsukene var medlemmer fra Grue, Sykehuset Kongsvinger, Åsnes, Eidskog, Kongsvinger, Nord- og Sør-Odal samla til morokveld.

Mona Vangen fra Fagforbundet Nord-Odal og Camilla Bareksten fra Fagforbundet Sør-Odal var godt fornøyd med oppmøtet.

Fagforbundet Sør-Odal og Nord-Odal hadde engasjert Anders Tangen og 120 engasjerte medlemmer lo godt da han snakka om: «It's all in the huggu».

Han er en moromann med et alvorlig budskap. Publikum hadde nok store forventninger og Tangen innfridde.

Latteren satt løst gjennom lett gjenkjennelige hverdagsscener og parodier. Med en stor dose selvironi ba han oss slippe skuldrene litt ned og ta ting mer som det kommer.

Han mente vi ville bli både litt snillere og mer effektive hvis vi med jevne mellomrom kunne si til oss selv:

FOTO: ASLE NÆRBY

Jeg skulle sikkert gjort ditt eller datt, men ærlig talt – det driiiter jeg i!

GEIRMUND JØR

Flotte kaker: Fagforbundet Nessey delte ut kaker med seksjonsmotiv under fagforbundsukene.

FAGFORBUNDSUKENE 2012

Mørkt ute: Siw Østerdal, hovedtillitsvalgt i Fagforbundet Rana er tidlig på jobb under Fagforbundsukene.

Ha en fin dag! Fine matpakker ferdig pakket fra Fagforbundet

Stor bil: Harald Hagen og Espen Rødberg viser fram brannbilen sin til ungene i Barnas Hus barnehage i Mo i Rana.

Blått lys: Vinterstemning i Røverreiret barnehage i Mo i Rana.

Småtroll og røvere i Rana

Det ble både små matpakker til de store og store brannbiler til de små under Fagforbundsukene i Mo i Rana.

Klokka er så vidt over seks om morran, men det er lys i vinduene på fagforeningskontoret i Mo i Rana. Hovedtillitsvalgt Siw Østerdal pakker matpakker sammen med Gunn Tønder og Merete Torsteinsen.

Hyggelig med besøk

Edel Høyen Johansen har jobbet i Småtroll barnehage siden starten for 21 år siden, og vært tillitsvalgt for Fagforbundet i en årrekke.

– Det er så hyggelig å få besøk. Og så fine matpakker dere har med, sier hun.

Det er tydelig at det er populært: – Kan-skje vi må gi Utdanningsforbundet et tips, sier en av kollegene som stikker hodet innom kjøkkenet mens Fagforbundet er på besøk.

Siw mener barnehagene er viktige å besøke.

– Det er stort medlemspotensiale i de private barnehagene, og dessuten har vi allerede fått medlemmer det er viktig å følge opp.

– Vi må vise at vi er tilstede, både for medlemmer og for å kunne verve nye, mener hun.

Omkring 20 matpakker seinere, utdelt i Småtroll og Røverreiret barnehager, er vi på

vei til dagens høydepunkt for små og store: Vi skal ta med en brannbil og to uniformerte brannmenn i barnehagen.

– Jeg syns det er fint at medlemmene kan bidra for hverandre i Fagforbundsukene, sier Siw Østerdal.

Gjett hva jeg skal bli når jeg blir stor

Harald Hagen og Espen Rødberg er fornøyd med dagens oppdrag. En gjeng med hypre, blide unger som har lyst til å se på brannbilen deres er helt topp.

Som vante barnehageonkler peker og forklarer de, og ber ungene trykke på knapper som setter i gang sirener og blålys til stor jubel.

– Det er moro å være på besøk i barnehage, mener Espen.

Nede bak det store rattet spør en liten topplue hva brannmann Harald tror han har lyst til å bli når han blir stor.

Akkurat det er ikke vanskelig å gjette.

NILS FREDRIK HANSEN

Yrkesvalg: Gjett hva jeg skal bli når jeg blir stor!

Medlemspleie på dagsordenen i Porsgrunn

Nestleder i Fagforbundet Porsgrunn, Nina Lund, har det travelt med å besøke medlemmene i fagforbundsukene. Det er medlemspleie som står på dagsordenen.

109 fruktkurver er pakket og kjørt ut til alle arbeidsplassene. I hver kurv ligger en quiz. Arbeidsplassene har fått en pose med

småpremier og etter at ukene er over vanker en større premie til vinneren.

Her er den travle nestlederen melom medlemmene Jane Røsberg og Unni Holm.

KARI-SOFIE JENSSEN

Melder seg inn, ikke ut

Med 330 medlemmer er Fagforbundet største fagforeninga i Våler.

– Vi er samfunnsengasjerte og bryr oss om at de som bor i Våler skal ha de beste tilbudene på forskjellige områder. Til det trengs gode ansatte som har gode arbeidsvilkår, sier leder Bjørn Riseng.

I Fagforbundsukene kjørte han og Else Karin Jakobsen ut fruktkurver til en rekke arbeidsplasser der fagforeninga har medlemmer i jobb. De ble godt mottatt over alt.

– Vi forsøker å gi en liten oppmerksomhet hvert år.

Denne gangen ble det fruktkurver, en annen gang blir det noe annet. Vi ønsker å ta godt vare på medlemmene våre, sier Riseng.

– Vi får stadig nye medlemmer, og ingen melder seg ut. Det tar vi som et signal om at medlemmene er fornøyde med det vi gjør.

– Dette setter vi virkelig pris på. Fagforbundet er flinke til å huske oss, og de er flinke til å ta vare på og kjempe for våre interesser og rettigheter. Blant annet i lønnsforhandlingene, sier legesekretær Kari Butteberg ved Våler legesenter.

På jakt etter supertillitsvalgte

Hvorfor vokser Fagforbundet Songdalen mest i fylket? Den lille foreninga i Vest-Agder stikker av med førsteplassen i fylkets vervekonkurranse år etter år.

– Det er lett å få tak i oss. Folk synes de får den hjelpen de trenger og vi er der for dem. Vi er en gjeng med tillitsvalgte som har lang erfaring og høy kompetanse på lov og avtaleverk - en sammensveiset gjeng som stiller opp for hverandre. Det er heller ikke vanskelig å få tak i nye plasstillitsvalgte, sier en engasjert Kirsten Try Gumpen.

Hun har vært hjelpepleier i snart tjue år og plasstillitsvalgt på Songdalstunet i nesten ti. Siden mai er hun også 30% frikjøpt som hovedtillitsvalgt. Dermed skal hun stå til tjeneste ikke bare for sine cirka tjue kolleger og medlemmer på langtidsavdelinga, men for alle Songdalens 271 medlemmer.

– Det er en spennende utfordring å klare å favne alle medlemmer i hele kommunen – teknisk, oppvekst, kultur...

Vi har også alvorlige økonomiske utfordringer med nedbemanning i kommunen. Til nå har vi greid å unngå oppsigelser, men årets budsjett skal snart legges fram, og det er tøffe tider.

Kirsten Try Gumpen er glad for at kommunen har et godt trepartssamarbeid. Songdalen deltar i Sammen om en bedre kommune-programmet.

– Vi opplever at vi blir hørt og tatt på alvor både hos arbeidsgiver og politikere, framhever hun.

Mirjana Haugland, fersk plasstillitsvalgt på Kirkeveien bofellesskap, er enig:

– Vår jobb som tillitsvalgte skal ikke være å mane til konflikt, men heller være en fredsskaper, lærte jeg på grunnopplæringa. Slik opplever jeg at vår rolle er her i kommunen: Vi finner løsninger. Vi er pragmatiske når det spisser seg til, sier hun.

MARIA WATTNE

Verver mest: Det er ikke vanskelig å selge Fagforbundet. Vi har fantastiske forsikringsordninger, sier hovedtillitsvalgt i Fagforbundet Songdalen, Kristin Try Gumpen.

Ble overtalt: Mirjana Haugland, plasstillitsvalgt på Kirkeveien bofellesskap, Fagforbundet Songdalen.

FAGFORBUNDSUKENE 2012

Fagforbundshjerter

Fagforbundet Porsgrunn delte ut peppermyntedrops i røde, fine hjertebokser under Fagforbundsukene. FOTO: LINN M. CAMARA

Seksjonstillitsvalgte på vervebenken

I Bø i Telemark møttes seksjonslederne i fylket til todagens samling med blant annet vervekurs ledet av Stian Bryde-Erichsen (bildet) fra organisasjonsenheten.

For Fagforbundet er det også viktig å se på hvor mange som faller ut av medlemslistene våre av forskjellige årsaker, understreket han.

– Vi verver ca 20 000 hvert år og 14 500 av dem melder seg ut eller forsvinner av andre grunner. Undersøkelser viser at 70 prosent av disse kan vi gjøre noe med. Landsstyret ønsker å redusere dette med 20 prosent. Medlemspleie og gjenvinning er måter å gjøre det på, sa Bryde-Erichsen.

Teknisk på tapetet

Fagforbundet Telemark – fylkesorganisasjonen, hadde lagt vekt på teknisk sektor (SST) under årets fagforbundsuker. Ifølge fylkesleder Vidar Stang ønsket de å demme litt opp mot kritikken om at det blir for mye helse i Fagforbundet og at de som jobber for eksempel i teknisk sektor glemmes.

Fylkestillitsvalgte reiste rundt og besøkte mange tekniske arbeidsplasser i disse to ukene.

KARI-SOFIE JENSSEN

Det er jo Fagforbundsuka! Lærling Jørn Kristensen får gave og ballonger når Kirsten Try Gumpen, hovedtillitsvalgt i Fagforbundet Songdalen, besøker sin egen arbeidsplass, langtidsavdelinga på Songdalstunet.

Én supertillitsvalgt – eller mange?

«Supertillitsvalgt» er nok en tittel som er svært lite personlig. Fagforbundet Songdalen legger vekt på jevnlig tillitsvalgtoppføring og har temadager for tillitsvalgte seks ganger i året. Det er en innsats som betaler seg.

Av foreningene i Vest-Agder har Songdalen besøkt flest arbeidsplasser, de plasstillitsvalgte har vært flittigst til å spørre alle om å bli medlemmer, og nyinnmeldte har fått tette oppfølging.

Dette kan verveansvarlig i Vest-Agder, Liv Else Kallhovd, bekrefte.

MAIRA WATTNEN

Pakket og klart: Medlemsgaver til alle i Fagforbundsukene.

Politikk, humor og kakefest i Trøndelag

I Sør-Trøndelag var det mange ulike aktiviteter under fagforbundsukene. Det var politikk, humor og møter mellom mennesker.

Framtidens arbeidsliv

Medlemmer fra Fagforbundet var blant de som møtte opp på Olavspuben i Trondheim da forbundsleder Jan Davidsen kom ens ærend for å snakke om utfordringene foran valget i 2013, og om framtidens arbeidsliv. Med ferske eksempler fra Sverige, der de mørkeblå har herja lenge, var han ikke i tvil om at fagbevegelsen må brette opp ermene og mobilisere.

– Uansett hvor galt det går når offentlige tjenester settes ut på anbud og privatiseres, så er det bestandig vi som har bevisbyrden, sa Davidsen, og la til at det er en tung bevisbyrde.

– Motkreftene våre er mange og de har enorme ressurser. Men det har vi også, la han til.

RANDI TEVIK

Kake til folket

Løkken barnehage, som ble åpnet i august 2012, står på historisk grunn siden den er bygd på tomte etter Folkets Hus i gruvesamfunnet i Meldal kommune.

– Det nye bygget og de flotte ansatte fortjener kake, synes leder i Fagforbundet Meldal, Britt Ingeborg Hansen (bildet).

Hun er stolt over at kommunen satser på lærlinger og at det i barnehagene satses på fagarbeidere.

Hansen brukte mye tid sammen med de ansatte på å snakke om LO-debatten og valget som kommer i 2013.

– Det handler om arbeidslivet vårt, sa hun. Britt Ingeborg Hansen avtalte med styrer at oppslagstavle må opp, og at medlemmene i Fagforbundet må velge en kontaktperson.

Til ungdommen Barne- og ungdomsarbeidere i Løkken barnehage. Fra venstre Camilla Aamot Holm, Nina Solheim Bolme, Cecilie Rindal Bye, Kirsten Snurruås Olsen. Alle er medlemmer i Fagforbundet.

Medlemsmøte: Fagforbundet Meldal hadde medlemsmøte med politikk, humor og faglig innhold. Rundt 60 medlemmer møtte opp. På bildet en lykkelig artigkaill, Jon Lyngstad, mellom leder Britt Ingeborg Hansen og hovedtillitsvalgt Bente Fagerli. Helt til venstre nestleder i fylket, Gunn Elin Flakne.

UTGIVER: Fagforbundet
OSS PÅ NETT: oss.fagforbundet.no
ANSVARLIG REDAKTØR: tone.zander@fagforbundet.no
FAGREDAKTØR: kari-sofie.jenssen@fagforbundet.no
I REDAKSJONEN: randi.tevik@fagforbundet.no
marianne.billing@fagforbundet.no
maria.wattne@fagforbundet.no
morten.kristensen@fagforbundet.no

LAYOUT: berit.paulsen@fagforbundet.no
kjell.olufsen@fagforbundet.no
REDAKSJONEN AVSLUTTET: 23. november 2012
OPPLAG: 17 000
TRYKK: Aktietrykkeriet
ISSN: 1891-2184

FOTO: KARI-SOFIE JENSSEN

Charlotte Jonksås

Charlotte er opptatt av arbeidsmiljøet og ansattes rettigheter. I Fagforbundet har hun fått god opplæring, støtte og hjelp fra mer erfarne tillitsvalgte, både fra kompetansesenteret i Skien og i fagforeninga si, Fagforbundet Skien-Siljan.

– Jeg spør når jeg lurar på noe. Jeg leser paragrafer og jeg vil lære. Derfor har jeg gått på flere kurs om blant annet arbeidsmiljøloven og tariffavtalen vår. Jeg har hatt en del saker for kollegene mine. De er fornøyde med jobben jeg har gjort for dem. Har ikke hørt noe annet, smiler hun.

Tidlig krøkes

Allerede som 17-årig barne- og ungdomsarbeiderlærling ble hun fagorganisert. Etter tre år kom spørsmålet om hun ville bli plasstillitsvalgt i den private barnehagen i Skien hvor hun jobber.

– Det var ikke vanskelig å si ja til det – jeg ville gjerne bli tillitsvalgt! sier Charlotte.

Det har blitt flere tillitsverv på den arbeidsomme og samvittighetsfulle barne- og ungdomsarbeideren. I tillegg til å være plasstillitsvalgt, er hun også ungdomstillitsvalgt i Fagforbundet Skien-Siljan og sitter i Fagforbundet Telemark sitt ungdomsutvalg.

Nylig deltok hun også på Fagforbundets Palestina-ambassadørreise til Libanon.

Charlotte forteller at det ikke alltid er enkelt å få fri til aktiviteter i Fagforbundets regi.

– Jeg har blitt en del frikjøpt og det er jeg helt avhengig av. Det er forskjell på å være offentlig og privat ansatt når det gjelder å få fri til tillitsverv, forteller hun.

Tar utfordringer

– I høst fikk jeg en telefon fra fylket med spørsmål om jeg var klar for en utfordring – og det er jeg alltid! Da var det Libanon neste, smiler Charlotte.

Hun forteller at hun selvsagt visste om Palestina-prosjektene til Fagforbundet, men hun visste ikke mye om hva som foregikk i flyktningeleirene i Libanon. Det synes hun virka spennende og sa ja til å dra. Hun ville se med egne øyne hvordan forholdene for palestinske flyktninger var. Det er også enklere å fortelle videre og få med seg folk til solidaritetsarbeid, når en har opplevd problemene på kroppen.

– Det var verre enn jeg trodde. Elendige boforhold, ingen rettigheter og ingen stemmerett i Libanon enda de har vært flyktninger i over 60 år.

Og fattigdommen – den er forferdelig.

tillitsvalgt min hverdag
oss@fagforbundet.no

Ung og erfaren tillitsvalgt i Fagforbundet. Det har vært litt vanskelig å bli hørt som ung tillitsvalgt, men det tenker hun ikke på lenger.

Den kan du lukte og føle i leirene, forteller Charlotte.

Solidaritet nytter

Charlotte er stolt av at Fagforbundet jobber seriøst med internasjonal solidaritet.

– I flyktningeleirene så jeg nytten av det Fagforbundet sammen med Norsk Folkehjelp gjør. Prosjektene *Kvinner kan* og *Ungdom bygger selvtilitt hos kvinner og Ungdom kan*, det gjør at de blir hørt. Og når de blir hørt så blir de også valgt inn i ledelsen for leirene og kan snakke kvinners og ungdoms sak. Det er viktig. Tidligere var det bare mannfolk i leirledelsen.

Stadig flere flyktninger

Det ble en ukes opphold i Libanon på Charlotte. Hver kveld skrev hun blogg og la ut bilder av det hun opplevde. Som ungdomstillitsvalgt var hun spesielt opptatt av ungdommene i flyktningeleirene og fikk palestinske venner.

Nå er hun spesielt glad for at Norsk Folkehjelp har starta innsamlingsaksjon for nye flyktninger fra Syria som ender opp i de overfylte flyktningeleirene i Libanon.

*Les bloggen til Charlotte
http://jonskaas.bloggnorge.com*

KARI-SOFIE JENSSEN

Overfylte leire enda fullere

Syriske flyktninger strømmer over grensa til Libanon. Nye flyktningeleire opprettes ikke - flyktningene er henvist til de eksisterende leirene fra 1948. I oktober arrangerte Fagforbundet sin andre Palestina-ambassadørtur til flyktningeleire i Libanon. Fem ambassadører møtte både nye palestinske flyktninger og flyktninger som er etterkommere av 1948-flyktningene. De allerede overfylte leirene mottok daglig nye flyktninger. Den humanitære situasjonen var til å ta og føle på. Flytningene var i sjokk, de manglede alt – klær, mat og medisiner. Norsk Folkehjelp i Beirut var i gang med å hjelpe palestinerne i leirene som åpnet hjemmene sine for nye flyktninger. Inviter ambassadørene til medlemsmøter og arrangementer og la dem fortelle og vise bilder fra Fagforbundets prosjekter i leirene i Libanon!

Alene etter massakren

Oum Marwan (mor til Marwan) vet alt om hvor brutalt livet kan være. Hun opplevde massakren i Sabra og Shatila for 30 år siden.

Oum Marwan ble født i 1958, ti år etter at familien kom fra Haifa i Palestina som flyktninger, til Libanon. Oum Marwan var gift og hadde tre små barn da kristne falangister, med støtte fra Israel, gikk inn i Sabra og Shatila og slaktet rundt 3000 palestinske flyktninger i 1982. Hennes mann, foreldrene, fem brødre og en søster ble drept. Alene satt hun igjen med tre mindreårige barn. Hun forteller om et liv i Shatila hun verken unner katter eller hunder, som hun selv sier. Grunnvannet er salt, så ingenting gror. Det eksisterer ingen bygningskontroll og leiren er mer enn overfylt. Derfor bygges det i høyden og bygningene kolliderer. Det er ingen politimyndighet i leirene og spesielt kvinner og barn er redde for å gå ut om kvelden. Oum Marwan har åpna hjemmet sitt for palestinsk-syriske flyktninger.

oss redaksjonen

oss@fagforbundet.no
Send oss en e-post og si din mening og kom med tips!

oss nytt om navn

oss@fagforbundet.no

For en tid tilbake hadde **FAGFORBUNDET REINSVOLL** årsmøte og valgte sitt foreningsstyre, med flere nye medlemmer. Her er de fleste samla på styremøte i september. Bak fra venstre: Tom Lunde, tillitsvalgt etter hovedavtalen, Elisabeth Gundersen Elisabeth Gundersen, sekretær, Fane 2-ansvarlig og opplæringsansvarlig og nestleder Solfrid Paulsrud, leder for SHS og tillitsvalgt etter hovedavtalen. Foran fra venstre: Leder Stein Ouden-

stad, divisjonstillitsvalgt for DPH og tillitsvalgt etter hovedavtalen; Irene Aandalen Sveen, leder for SKA og tillitsvalgt etter hovedavtalen, Hans Vold Vikersveen, leder for SKKO og Valentyna Grozovska, leder for SST og tillitsvalgt etter hovedavtalen.

Kasserer Jannicke Kristiansen, ungdomstillitsvalgt Fredrik Ormestøyl og hytteansvarlig John Ødegård var ikke til stede på møtet, skriver leder Stein Oudenstad.

Fagforbundet Flakstad og Fagforbundet Moskenes ble 23. mai 2012 slått sammen til **FAGFORBUNDET FLAKSTAD OG MOSKENES**. Styret består av: leder: Vibeke Ringvej Holm, nestleder: Kjell Anton Johnsen, kasserer og Fane2-ansvarlig: Eva Myklebust Olsen, opplæringsansvarlig: Lill Anita Hellan, ungdomstillitsvalgt: Cecilie Laxå, pensjonisttillitsvalgt: Leif Thorbjørn

Walle, sekretær: Grethe Iversen, styremedlemmer: Anne-Brit Schjølberg og Ellinor Schjølberg, leder SKA: Solfrid Johnsen, leder SHS: Mona Benonisen, leder SST: Hans Gjermund Mørkved, varamedlemmer: Bård Knutsen og Anne Margrethe Myklebust, hovedtillitsvalgt i Moskenes: Ellinor Schjølberg og hovedtillitsvalgt i Flakstad: Vibeke Ringvej Holm.

TONE RØNOLDTANGEN (bildet) er gjenvalgt som LO Stats leder. Vidar Lorang Larsen ble valgt til ny distriktssekretær i Telemark, Buskerud, Vestfold og Østfold etter en spennende kampvotering.

